

Sachsen - Tschechien | Česko - Sasko

Od Athény k zahradním trpaslíkům

Zápis z jednání

Datum: 9. 10. 2025

Místo: Kultur- und Tourismusgesellschaft Pirna

Přítomni: René Misterek, Sebastian Schreiber, Anke Fröhlich-Schauseil, Jan Němec, Ivelina Angelova

- Představení **Dr. Phil. Anke Fröhlich-Schauseil**, nové projektové pracovníci pirinského muzea.
- **Zápis** z minulého jednání **schválen** bez úprav.
- Sebastian Schreiber požádal o zaslání projektové smlouvy s podpisy. (Poslali jsme ji bez podpisů).
- **Připomenutí dojednaných bodů a úkolů** z předchozích setkání:
  - a. Minule řešena otázka **společného výběrového řízení** a obav z toho, zda se najde dodavatel schopný realizovat obě výstavy. Diskutována varianta rozdělení na dvě různé zakázky a varianta jednoho společného řízení rozděleného na dvě části, které by mohli realizovat dva různí dodavatelé. Bude třeba záležitost **konzultovat s kontrolními orgány**. Pirna položí dotaz na SAB. Děčín se obrátí na CRR. Sebastian Schreiber se v prosinci zúčastní workshopu na téma projektových výběrových řízení. Dotaz na SAB však bude třeba položit bez zbytečných odkladů ještě před tím.
  - b. Dle dohody poslala Věra Kuklová **kontakt na možné dodavatelské firmy** a také kontakt na paní Marzellu Röder ze Zámku Weesenstein, která má kontakty na další možné dodavatelské firmy i zkušenosti s podobnými výběrovými řízeními a mohla by umět poradit. E-mail zůstal bez zpětné vazby. René Misterek potvrdil, že e-mail v pořádku dorazil.
  - c. Pro splnění **podmínek publicity** je nutné umístit na viditelném a veřejně přístupném místě **plakát o minimální velikosti A3** informující o projektu. Vzor plakátu již DC připravil a Pirna obdržela. Další podmínkou je **informování o projektu na webových stránkách organizace**. Na předchozím jednání dohodnuto, že obě podmínky oba partneři splní nejpozději do 30. 11. 2025, kdy končí první monitorovací období. Přenáší nyní termín potvrdili a sdělili, že již připravují podklady pro text, který bude na webových stránkách zveřejněn.
  - d. Připomenuto, že na webových stránkách www.sn-cz2027.eu již existuje stránka projektu, které průběžně aktualizuje Věra Kuklová. Mimo jiné tam jsou k nalezení také schválené zápis z předchozích setkání. Jakékoli informace, aktuality a podkady by pirenské muzeum mělo, je možné je zveřejnit jak zde, tak na sociálních sítích obou partnerských institucí.
  - e. Připomenuty domluvené klíčové termíny:
    - i. do 30. 6. 2026 hotové libreto výstavy (bude podkladem pro výběrové řízení)

Sachsen - Tschechien | Česko - Sasko

- ii. do 31. 12. 2025 dokončení hlavních rešerší a vytipování možných exponátů pro vypůjčení a vystavení.
- iii. Dr. Fröhlich-Schauseil sdělila, že se pokusí zajistit, aby zejména Libreto bylo hotové v ještě dřívějším termínu (právě s ohledem na výběrové řízení).
- V souvislosti s publicitou projektu představeno **nové logo projektu**, které spojuje tvář bohyně Athény s tváří zahradního trpaslíka a odkazuje tak jak na samotný název projektu, tak na oba póly produkce výrobků ze siderolitu.
- V podmínkách projektu přislíbeny tyto dvě doprovodné publikace k výstavě:
  - a. **Katalog** – kratší rozsah, velký náklad, dvojjazyčný, distribuovaný zdarma – bude mít spíše podobu průvodce oběma výstavami.
  - b. **Odborná monografie** – rozsáhlejší, odborně-vědecky zaměřená, distribuována prodejem.
- René Misterek se dotázel na harmonogram příprav publikace a termín odevzdání textů. Konkrétní harmonogram rešerší a rozdělení dílčích témat pro zpracování do kapitol si domluví Jan Němec a René Misterek per e-mail. Dílčí téma textů vykristalizují podle toho, jaké exponáty budou ve výstavě obsaženy.
- Ivelina Agnerová sdělila, že úplně nejzazším **termínem pro odevzdání hotových textů** by opět měl být **30. 6. 2026**, tedy spolu s odevzdáním libreta. Současně s tvorbou libreta mohou být tvořeny texty do knihy. S tím, jak bude vznikat struktura a rozložení výstavy, může vznikat struktura a rozložení knihy a vyjasní se i otázka jednotlivých exponátů. Anke Fröhlich-Schauseil upozornila na **potřebu dostatečného časového prostoru na překlady a jazykové korektury** textů. Zároveň poukázala na provázanost: výstavní texty a texty do knihy budou mít společný základ (nejsou to de facto dva různé úkoly, ale jeden).
- **Diskutovány instituce k oslovení** s žádostí o výpůjčku exponátů do pirenské výstavy, případně alespoň k poskytnutí fotografií do publikace:
  - a. Státní muzeum pro archeologii Saska v Chemnitz
(Staatliches Museum für Archäologie Chemnitz)
Anke Fröhlich-Schauseil se pokusí domluvit společnou návštěvu této instituce. Jan Němec se zúčastní rovněž.
  - b. Zemský úřad pro ochranu památek v Drážďanech
(Landesamt für Denkmalpflege Dresden)
  - c. Muzeum užitého umění Grassi v Lipsku
(Museum für Angewandte Kunst Grassi Leipzig)
  - d. Umělecko-průmyslové muzeum v Drážďanech – Drážďanské státní umělecké sbírky
(Kunstgewerbemuseum Dresden – Staatliche Kunstsammlungen Dresden)
  - e. Muzeum dýmek v Amsterdamu (Pipemuseum Amsterdam)
- René Misterek již kontaktoval některá saská muzea, ale komunikace zamrzla. Anke Fröhlich-Schauseil se pokusí navázat nový kontakt a mlčení prolomit.
- Co hledat – otázky k zodpovězení a úkoly / exponáty k nalezení:
  - a. Technická keramika se značkou Leyhn (potrubí, střešní tašky).
  - b. **Další siderolitové výrobky se značkou Leyhn** (případně EL) – hlavičky dýmek, ozdobné vázy a konvičky apod.
  - c. Střepy nalezené při archeologickém výzkumu u mlýna v Pirně – s výrobní značkou Leyhn či jinou. (Pokračoval zde s výrobou někdo jiný?) – ve sbírce pirenského muzea.

Interreg

Kofinanziert von
der Europäischen Union
Spolufinancováno
Evropskou unií

Sachsen – Tschechien | Česko – Sasko

- d. Porovnat Leyhnovu výrobní značku z konvičky ze sbírky pirinského muzea se značkami na výrobcích ve sbírkách Pipemusea Amsterdam.
  - e. Existoval v Sasku předpis či zákon, nějak keramické hlavičky dýmek označovat? V Rakouské monarchii dýmky podléhaly zdanění. Bylo tomu tak i v Sasku?
  - f. Ukázka originální keramiky Wedgewood – příklad toho nedostižného vzoru, kterému se produkce ze siderolitu chtěla přiblížit.
  - g. Příklady produkce podniků, které měly přímý kontakt s Pirnou a těch, které posléze danou výrobu převzaly.
  - h. **Při hledání a výběru exponátů dbát na zajímavost, zábavnost a vizuální atraktivitu.**
- Jan Němec již rešeršoval sbírky Oblastního muzea v Ústí nad Labem, předjednána návštěva v Regionálním muzeu v Teplicích. Předměty z těchto muzeí předpokládá zapůjčit spíše pro výstavu v Děčíně.
  - Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze má několik předmětů, které by se hodilo zapůjčit i pro výstavu v Pirně. Jan Němec předá pirenským informace.
  - Jan Němec rešeršoval rovněž v muzeu dýmek v Amsterdamu (Pipemuseum Amsterdam). V prezentaci představil předměty z této sbírky z produkce keramické Eugena Leyna. Poukazoval nejen na jednotlivé „umělecké styly“ či tematické okruhy provedení a vzorů, ale také na různé styly tovární značky:
    - a. Nápis Leyhn malými tiskacími písmeny, přičemž evidentně bylo každé písmeno obtisknuto zvlášť.
    - b. Nápis Leyhn malými tiskacími písmeny jako jednolité „razítko“, tedy obtisknuto celé slovo.
    - c. Monogram EL velkými psacími písmeny.
  - Pro výstavu budou k dispozici dýmkové hlavičky ze sbírky p. Petra Jozy. Tyto výrobky však nejsou označené tovární značkou. (Byly přes sasko-české hranice pašovány, výrobce se nechtěl tovární značkou prozradit).
  - Hlavní část rešerší by se nyní měla zaměřit **především na hledání zajímavých exponátů do výstavy.** Co se týče archivního výzkumu, velkou část informací již Jan Němec shromáždil a pirenským poskytne.
  - Vhodným směrem výzkumu by mohl být ještě veletrh v Lipsku.
    - a. René Misterek navrhl, že bude pátrat v lipském městském archivu (Stadtarchiv Leipzig) po případech sporů (vystavený širší stánek, než za jaký zapláceno; umístění stánku na jinak lukrativním místě, než jak zakoupeno apod.).
    - b. Jan Němec již rešeršoval inzerci v Leipziger Zeitung, kde se nacházejí i reklamy na výrobky z produkce Eugena Leyhna.
  - Shrnutí úkolů do příštího setkání:
    - a. Domluvení harmonogramu a rozvržení vzniku textů do odborné monografie (Misterek – Němec, per e-mail).
    - b. Sebastian Schreiber zanalizuje jednotlivé položky rozpočtu – jsou tam nějaké prostředky na přípravu publikace? Překlady? Šlo by nějaké položky přesunout?
    - c. Zeptat se kontrolních orgánů na radu ohledně výběrového řízení.
    - d. Jan Němec pošle Anke Fröhlich-Schauseil články odborné literatury, veškeré shromážděné informace o Eugenu Leyhnovi a kontakt na Pipemuseum Amsterdam.

Interreg

Kofinanziert von
der Europäischen Union
Spolufinancováno
Evropskou unií

Sachsen - Tschechien | Česko - Sasko

- e. Anke Fröhlich-Schauseil kontaktuje zmíněné instituce s žádostmi o rešerše a výpůjčky a pokusí se domluvit společnou návštěvu Státního muzea pro archeologii Saska v Chemnitz.
- Další setkání se uskuteční v pondělí **3. 11. 2025 od 10:00 v Pirně.**

Von Athena zum Gartenzwergen

Besprechungsprotokoll

Datum: 9. 10. 2025

Ort: Kultur- und Tourismusgesellschaft Pirna

Anwesende: René Misterek, Sebastian Schreiber, Dr. Anke Fröhlich-Schauseil, Jan Němec, Ivelina Angelova

• Vorstellung von Dr. phil. Anke Fröhlich-Schauseil, neue Projektmitarbeiterin des Stadtmuseums Pirna.

• Protokoll der letzten Sitzung ohne Änderungen genehmigt.

• Sebastian Schreiber bat um Zusendung des Projektvertrags mit Unterschriften. (Wir haben ihn ohne Unterschriften verschickt).

• Erinnerung an die vereinbarten Punkte und Aufgaben aus den vorangegangenen Sitzungen:

a. Letztes Mal wurde die Frage einer gemeinsamen Ausschreibung und die Befürchtung diskutiert, dass sich kein Anbieter finden könnte, der beide Ausstellungen realisieren kann. Es wurde die Variante einer Aufteilung in zwei verschiedene Aufträge diskutiert sowie die Variante einer gemeinsamen Ausschreibung, die in zwei Teile aufgeteilt wird, die von zwei verschiedenen Anbietern realisiert werden könnten. Die Angelegenheit muss mit den Kontrollbehörden abgestimmt werden. Pirna wird eine Anfrage an die SAB richten. Děčín wird sich an die CRR wenden.

Sebastian Schreiber wird im Dezember an einem Workshop zum Thema Projektausschreibungen teilnehmen. Die Anfrage an die SAB muss jedoch noch vor diesem Termin ohne unnötige Verzögerungen gestellt werden.

b. Wie vereinbart, hat Věra Kuklová die Kontaktdaten möglicher Lieferanten sowie die Kontaktdaten von Frau Marzella Röder vom Schloss Weesenstein übermittelt, die über Kontakte zu weiteren möglichen Lieferanten sowie Erfahrungen mit ähnlichen Ausschreibungen verfügt und möglicherweise beratend tätig werden kann. Die E-Mail blieb unbeantwortet. René Misterek hat bestätigt, dass die E-Mail ordnungsgemäß zugestellt wurde.

Sachsen - Tschechien | Česko - Sasko

c. Um die Bedingungen für die Öffentlichkeitsarbeit zu erfüllen, muss an einem gut sichtbaren und öffentlich zugänglichen Ort ein Plakat im Format A3 oder größer angebracht werden, das über das Projekt informiert. Das DC hat bereits eine Vorlage für das Plakat erstellt, die Pirna erhalten hat.

Eine weitere Bedingung ist die Information über das Projekt auf der Website der Organisation. Bei der letzten Sitzung wurde vereinbart, dass beide Partner diese beiden Bedingungen bis spätestens 30.11.2025, dem Ende der ersten Überwachungsperiode, erfüllen werden. Die Pirnaer haben diesen Termin nun bestätigt und mitgeteilt, dass sie bereits die Unterlagen für den Text vorbereiten, der auf der Website veröffentlicht werden soll.

d. Es wurde daran erinnert, dass es auf der Website www.sn-cz2027.eu bereits eine Projektseite gibt, die von Věra Kuklová laufend aktualisiert wird. Dort finden sich unter anderem auch die genehmigten Protokolle der bisherigen Sitzungen. Alle Informationen, Neuigkeiten und Unterlagen, über die das Pirnaer Museum verfügt, können sowohl hier als auch in den sozialen Netzwerken beider Partnerinstitutionen veröffentlicht werden.

e. Erinnerung an die vereinbarten wichtigen Termine:

- i. bis zum 30.06.2026 Fertigstellung des Librettos der Ausstellung (wird als Grundlage für das Auswahlverfahren dienen)
- ii. bis zum 31.12.2025 Abschluss der Hauptrecherchen und Auswahl möglicher Exponate zum Ausleihen und Ausstellen.
- iii. Dr. Fröhlich-Schauseil teilte mit, dass sie versuchen werde, insbesondere das Libretto noch früher fertigzustellen (gerade im Hinblick auf das Auswahlverfahren).

Im Zusammenhang mit der Öffentlichkeitsarbeit für das Projekt wurde ein neues Projektlogo vorgestellt, das das Gesicht der Göttin Athene mit dem Gesicht eines Gartenzwergs verbindet und damit sowohl auf den Namen des Projekts als auch auf die beiden Pole der Produktion von Siderolith-Produkten verweist.

- Im Rahmen des Projekts wurden zwei Begleitpublikationen zur Ausstellung zugesagt:
  - a. Katalog – kürzer, große Auflage, zweisprachig, kostenlos verteilt – eher in Form eines Führers durch beide Ausstellungen.
  - b. Fachmonografie – umfangreicher, fachlich-wissenschaftlich ausgerichtet, im Verkauf erhältlich.
- René Misterek erkundigte sich nach dem Zeitplan für die Vorbereitung der Publikation und dem Termin für die Abgabe der Texte. Der konkrete Zeitplan für die Recherchen und die Aufteilung der Teilthemen für die Bearbeitung in Kapiteln wird von Jan Němec und René Misterek per E-Mail vereinbart. Die Teilthemen der Texte werden sich danach richten, welche Exponate in der Ausstellung zu sehen sein werden.

Interreg

Kofinanziert von
der Europäischen Union
Spolufinancováno
Evropskou unií

Sachsen – Tschechien | Česko – Sasko

- Ivelina Angelova teilte mit, dass der späteste Termin für die Abgabe der fertigen Texte erneut der 30.06.2026 sein sollte, also zusammen mit der Abgabe des Librettos. Parallel zur Erstellung des Librettos können auch die Texte für das Buch verfasst werden. Mit der Entstehung der Struktur und des Aufbaus der Ausstellung kann auch die Struktur und der Aufbau des Buches entstehen und die Frage der einzelnen Exponate klären sich. Anke Fröhlich-Schauseil wies auf die Notwendigkeit hin, ausreichend Zeit für Übersetzungen und sprachliche Korrekturen der Texte einzuplanen. Gleichzeitig wies sie auf die Verknüpfung hin: Die Ausstellungstexte und die Texte für das Buch werden eine gemeinsame Grundlage haben (es handelt sich de facto nicht um zwei verschiedene Aufgaben, sondern um eine einzige).

Es wurde diskutiert, welche Institutionen um die Ausleihe von Exponaten für die Pirnaer-Ausstellung oder zumindest um die Bereitstellung von Fotos für die Publikation gebeten werden sollen:

- a. Staatliches Museum für Archäologie Chemnitz

(Staatliches Museum für Archäologie Chemnitz)

Anke Fröhlich-Schauseil wird versuchen, einen gemeinsamen Besuch dieser Institution zu vereinbaren. Jan Němec wird ebenfalls daran teilnehmen.

- b. Landesamt für Denkmalpflege Sachsen in Dresden

(Landesamt für Denkmalpflege Dresden, LfD)

- c. Museum für Angewandte Kunst Grassi Leipzig

(Museum für Angewandte Kunst Grassi Leipzig; MAK Leipzig)

- d. Kunstmuseum Dresden – Staatliche Kunstsammlungen Dresden (Kunstmuseum Dresden – Staatliche Kunstsammlungen Dresden, KSKD, GM)

- e. Pfeifermuseum Amsterdam (Pipemuseum Amsterdam)

- René Misterek hat bereits Kontakt zu einigen sächsischen Museen aufgenommen, aber die Kommunikation ist ins Stocken geraten. Anke Fröhlich-Schauseil wird versuchen, einen neuen Kontakt herzustellen und das Schweigen zu brechen.

- Was zu suchen ist – Fragen, die zu beantworten sind, und Aufgaben/Exponate, die zu finden sind:

- a. Technische Keramik mit dem Markenzeichen Leyhn (Rohrleitungen, Dachziegel).

- b. Weitere Siderolithprodukte mit dem Markenzeichen Leyhn (oder EL) – Pfeifenköpfe, Ziervasen und Kannchen usw.

- c. Bei archäologischen Ausgrabungen bei der Mühle in Pirna gefundene Scherben – mit der Marke Leyhn oder einer anderen Marke. (Hat hier jemand anderes die Produktion fortgesetzt?) – in der Sammlung des Museums in Pirna.

Interreg

Kofinanziert von
der Europäischen Union
Spolufinancováno
Evropskou unií

Sachsen - Tschechien | Česko - Sasko

d. Vergleich der Leyhn-Marke auf einer Kanne aus der Sammlung des Pirner Museums mit den Marken auf Produkten in den Sammlungen des Pipemuseums Amsterdam.

e. Gab es in Sachsen eine Vorschrift oder ein Gesetz, nach dem keramische Pfeifenhäupter gekennzeichnet werden mussten?

In der österreichischen Monarchie unterlagen Pfeifen der Besteuerung. War dies auch in Sachsen der Fall?

f. Beispiele für originale Wedgwood-Keramik – ein Beispiel für das unerreichbare Vorbild, dem die Produktion aus Siderolith nacheifern wollte.

g. Beispiele für die Produktion von Unternehmen, die in direktem Kontakt mit Pirna standen, und solchen, die diese Produktion später übernommen haben.

h. Bei der Suche und Auswahl der Exponate ist auf Interessantheit, Unterhaltungswert und visuelle Attraktivität zu achten.

- Jan Němec hat bereits die Sammlungen des Regionalmuseums in Ústí nad Labem recherchiert, ein Besuch im Regionalmuseum in Teplice ist vorab vereinbart. Er geht davon aus, dass die Objekte aus diesen Museen eher für die Ausstellung in Děčín ausgeliehen werden.

- Das Kunstgewerbemuseum in Prag verfügt über mehrere Objekte, die sich auch für die Ausstellung in Pirna eignen würden. Jan Němec wird die Informationen an Pirna weiterleiten.

- Jan Němec hat auch im Pfeifensammlung in Amsterdam (Pipemuseum Amsterdam) recherchiert. In seiner Präsentation stellte er Objekte aus dieser Sammlung aus der Produktion des Keramikers Eugen Leyhn vor. Er wies nicht nur auf einzelne „Kunststile“ oder thematische Bereiche der Ausführung und Muster hin, sondern auch auf verschiedene Stile der Fabrikmarke:

- a. Die Aufschrift Leyhn in kleinen Druckbuchstaben, wobei offensichtlich jeder Buchstabe einzeln aufgedruckt wurde.

- b. Die Aufschrift „Leyhn“ in Kleinbuchstaben als einheitlicher „Stempel“, d. h. das gesamte Wort wurde aufgedruckt.

- c. Das Monogramm „EL“ in Großbuchstaben.

- Für die Ausstellung werden Pfeifenhäupter aus der Sammlung von Herrn Petr Joza zur Verfügung stehen. Diese Produkte sind jedoch nicht mit einem Fabrikzeichen gekennzeichnet. (Sie wurden über die sächsisch-böhmischem Grenze geschmuggelt, der Hersteller wollte sich nicht durch eine Fabrikmarke verraten).

- Der Hauptteil der Recherchen sollte sich nun vor allem auf die Suche nach interessanten Exponaten für die Ausstellung konzentrieren. Was die Archivforschung betrifft, so hat Jan Němec bereits einen Großteil der Informationen zusammengetragen und wird sie Pirna zur Verfügung stellen.

Interreg

Kofinanziert von
der Europäischen Union
Spolufinancováno
Evropskou unií

Sachsen – Tschechien | Česko – Sasko

Ein weiterer geeigneter Forschungsansatz könnte die Messe in Leipzig sein.

- a. René Misterek schlug vor, im Stadtarchiv Leipzig nach Streitfällen zu suchen (ausgestellter Stand größer als bezahlt; Aufstellung des Standes an einem lukrativeren Standort als gekauft usw.).
- b. Jan Němec hat bereits die Anzeigen in der Leipziger Zeitung recherchiert, in denen auch Werbung für Produkte aus der Produktion von Eugen Leyhn zu finden ist.

- Zusammenfassung der Aufgaben bis zum nächsten Treffen:

- a. Vereinbarung eines Zeitplans und einer Aufteilung für die Erstellung der Texte für die Fachmonografie (Misterek – Němec, per E-Mail).
  - b. Sebastian Schreiber analysiert die einzelnen Posten des Budgets – gibt es Mittel für die Vorbereitung der Publikation? Übersetzungen? Könnten einige Posten verschoben werden?
  - c. Die Kontrollbehörden um Rat bezüglich des Auswahlverfahrens bitten.
  - d. Jan Němec schickt Anke Fröhlich-Schauseil Fachartikel, alle gesammelten Informationen über Eugen Leyhn und die Kontaktdaten des Pipemuseum Amsterdam.
  - e. Anke Fröhlich-Schauseil kontaktiert die genannten Institutionen mit der Bitte um Recherchen und Leihgaben und versucht, einen gemeinsamen Besuch im Sächsischen Landesmuseum für Archäologie in Chemnitz zu vereinbaren.
-
- Das nächste Treffen findet am Montag, den **3.11.2025, um 10:00 Uhr in Pirna** statt.